

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av ändringar i bilagan till SOLAS-konventionen, i protokoll I till MARPOL-konventionen och i bilagan till barlastvattenkonventionen samt med förslag till lagar om ändring av 6 kap. 12 a § i sjölagen och av lagen om farledsavgift

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av ändringar i bilagan till SOLAS-konventionen, i protokoll I till MARPOL-konventionen och i bilagan till barlastvattenkonventionen samt med förslag till lagar om ändring av 6 kap. 12 a § i sjölagen och av lagen om farledsavgift (RP 20/2025 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Tomi Paavola, kommunikationsministeriet
- regeringsråd Katja Viertävä, kommunikationsministeriet
- specialsakkunnig Kari Hämäläinen, justitieministeriet
- specialsakkunnig Cea Mittler, Transport- och kommunikationsverket.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- utrikesministeriet
- finansministeriet
- Finlands Skeppsmäklare rf
- Rederierna i Finland rf.

Inget yttrande av

- Tullen.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner de av Internationella sjöfartsorganisationen antagna ändringarna i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (Solas) och i protokoll I till 1978 års protokoll till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg (Marpol) samt en lag om sättande i kraft av de

Betänkande KoUB 5/2025 rd

bestämmelser i konventionsändringarna som hör till området för lagstiftningen. Eftersom ändringarna innehåller bestämmelser som hör till både Europeiska unionens och medlemsstaternas behörighet, söks riksdagens godkännande endast till den del ändringarna hör till Finlands behörighet. I propositionen föreslås också sådana ändringar i sjölagen som konventionsändringarna förutsätter.

Genom ändringarna i kapitel II-2 i bilagan till Solas förbättras fartygens brandsäkerhet och säkerheten vid användning av brännolja. Genom ändringarna i kapitel V i bilagan till Solas förtydligas förfarandet för anmälningar om containrar som förlorats till havs och vidare fastställs flaggstatens skyldighet att underrätta Internationella sjöfartsorganisationen. Genom ändringarna i protokoll I till Marpol görs förfarandet för anmälningar om förlorade containrar enligt bilagan till Solas obligatoriskt också med stöd av Marpol, de försvunna containrarna innehåller skadliga ämnen. Genom ändringarna i protokoll I till Marpol görs förfarandet för anmälningar om förlorade containrar enligt bilagan till Solas obligatoriskt också med stöd av Marpol, om de försvunna containrarna innehåller skadliga ämnen.

Samtidigt föreslås det att riksdagen godkänner de ändringar som gjorts i den internationella konventionen om kontroll och hantering av fartygs barlastvatten och sediment, den så kallade barlastvattenkonventionen, samt en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionsändringarna som hör till området för lagstiftningen. Genom ändringarna i barlastvattenkonventionen preciseras användningen av elektroniska barlastvattendagböcker.

Dessutom föreslås det i propositionen, fristående från konventionsändringarna, lagtekniska ändringar i lagen om farledsavgift för att uppfylla kraven enligt förordningen om inrättande av en europeisk kontaktpunkt för sjöfart. Genom ändringarna i lagen om farledsavgift preciseras registreringsförfarandet för ombud och kunder som registreras i det nationella systemet för hantering av information inom sjöfarten. Dessutom tillåts automatiserat beslutsfattande i särskilt angivna situationer. Ändringarna gör förfarandena enligt lagen om farledsavgift allmänt smidigare.

Ändringarna i Solas och Marpol träder i kraft internationellt den 1 januari 2026, om villkoren för ikraftträdande enligt konventionerna är uppfyllda. Vid den tidpunkten träder ändringarna i kraft också för Finlands del, om inte Finland före den 1 juli 2025, när ändringarna anses ha blivit godkända om villkoren är uppfyllda, har meddelat sin invändning mot ändringarna och inte inom sex månader från den sistnämnda dagen har återkallat sin invändning. I annat fall träder ändringarna i kraft för Finlands del när Finland återkallar sin invändning. Ikraftträdandelagen och de ändringar i sjölagen som föreslås till följd av konventionsändringarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet, samtidigt som konventionsändringarna träder i kraft för Finlands del. Avsikten är att konventionsändringarna ska träda i kraft för Finlands del samtidigt som ändringarna träder i kraft internationellt. Ändringarna i barlastvattenkonventionen träder i kraft internationellt den 1 oktober 2025, om villkoren för ikraftträdandet enligt konventionen är uppfyllda. Ändringarna träder då också i kraft för Finlands del, om inte Finland meddelar sin invändning mot ändringarna före den internationella dagen för godkännande den 1 april 2025 och har återkallat sin invändning inom sex månader från den sistnämnda dagen. I annat fall träder ändringarna i barlastvattenkonventionen i kraft för Finlands del när Finland återkallar sin invändning. Ikraftträdandelagen avses träda i kraft samtidigt som konventionsändringarna träder i kraft för Finlands del, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Betänkande KoUB 5/2025 rd

De föreslagna ändringarna i lagen om farledsavgift avses träda i kraft den 15 augusti 2025.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Utskottet välkomnar att de ändringar i sjöfartskonventionerna som avses i propositionen avsevärt förbättrar fartygens brandsäkerhet och, i syfte att öka säkerheten till sjöss och förebygga förorening av miljön, förtydligar förfarandet för anmälning av containrar som förlorats till havs samt bland annat preciserar användningen av elektroniska barlastvattendagböcker.

(2) Genom de ändringar som föreslås i lagen om farledsavgift (1122/2005) förtydligas dessutom förfarandena enligt den lagen och användningen av automatiserat beslutsfattande. Utskottet ställer sig positivt till att propositionen också bedöms möjliggöra ett effektivare informationsutbyte mellan myndigheter än i nuläget, såväl nationellt som internationellt.

(3) Utskottet ställer sig bakom propositionens mål och ändringarna i konventionerna och tillstyrker propositionen, men med smärre ändringar.

DETALJMOTIVERING

4. Lagen om ändring av lagen om farledsavgift

26 §. *Automatiserat avgörande av begäran om omprövning av farledsavgift*

Justitieministeriet har vid sakkunnigutfrågningen påpekat att andra meningen i 26 § i lagförslag 4 verkar överflödigt och oändamålsenlig. Utskottet anser att meningen i fråga kan leda till tolkningsproblem i fråga om förhållandet mellan förvaltningslagen (434/2003) och den nu aktuella speciallagen.

Därför stryker utskottet utifrån erhållen utredning andra meningen i paragrafen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ändringarna i bilagorna till konventionerna och i protokollet till konventionen i proposition RP 20/2025 rd till den del de hör till Finlands behörighet.

Riksdagen godkänner lagförslag 1—3 i proposition RP 20/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 4 i proposition RP 20/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändringar i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss och om ändringar i protokoll I till 1978 års protokoll till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de i London den 23 maj 2024 genom resolution MSC.550(108) gjorda ändringarna i bilagan till 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (FördrS 11/1981) och i de i London den 22 mars 2024 genom resolution MEPC.384(81) gjorda ändringarna i protokoll I till 1978 års protokoll till 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg (FördrS 51/1983) ska gälla som lag, sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

2.

Lag

om ändringar i bilagan till den internationella konventionen om kontroll och hantering av fartygs barlastvatten och sediment

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i de i London den 22 mars 2024 genom resolution MEPC.383(81) gjorda ändringarna i bilagan till den internationella konventionen om kontroll och hantering av fartygs barlastvatten och sediment (FördrS 38/2017) ska gälla som lag, sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelser i ändringarna som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genomförordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

3.

Lag

om ändring av 6 kap. 12 a § i sjölagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 6 kap. 12 a § i sjölagen (674/1994), sådan den lyder i lag 991/2018, nya 2–4 mom. som följer:

Betänkande KoUB 5/2025 rd

6 kap.

Fartygs befälhavare

12 a §

Befälhavarens anmälningsskyldighet

Befälhavaren på ett fartyg ska omedelbart lämna fartyg i närheten, Transport- och kommunikationsverket och närmaste kuststat de uppgifter som förutsätts i kapitel V regel 32 i 1974 års internationella konvention om säkerheten för människoliv till sjöss (FördrS 11/1981) om containrar som har förlorats från fartyget. Dessa uppgifter ska lämnas av företaget eller redaren om fartyget överges, inget meddelande kan fås från fartyget eller meddelandet är ofullständigt. Dessutom ska befälhavaren i enlighet med detta moment också underrätta fartyg i närheten och närmaste kuststat om iakttagelser av containrar som driver till havs.

Transport- och kommunikationsverket ska lämna anmälningar enligt 2 mom. till Internationella sjöfartsorganisationen.

Transport- och kommunikationsverket får meddela närmare bestämmelser om innehållet i och lämnandet av anmälningar enligt 2 mom.

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

4.

Lag

om ändring av lagen om farledsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om farledsavgift (1122/2005) en ny 26 §, i stället för den 26 § som upphävts genom lag 1214/2014, och till lagen en ny 33 a § som följer:

Betänkande KoUB 5/2025 rd

26 §

Automatiserat avgörande av begäran om omprövning av farledsavgift

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 53 e § 4 mom. i förvaltningslagen får en begäran om omprövning av farledsavgift från någon annan part än ett tullombud avgöras automatiserat om ett nytt yrkande eller ny utredning framförs i begäran om omprövning och yrkandet bifalls. ~~En ytterligare förutsättning för automatiserat avgörande av en begäran om omprövning är att de övriga förutsättningarna för automatiserat avgörande av ärendet enligt 53 e § 2 mom. i förvaltningslagen uppfylls.~~ På automatiserat avgörande av ärendet tillämpas i övrigt 8 b kap. i förvaltningslagen.

33 a §

Beviljande av EORI-nummer

Tullen registrerar på ansökan ett solidariskt ombud, en registrerad kund eller en kontantkund i systemet för registrering och identifiering av ekonomiska aktörer (EORI) för anmälningar i det system för hantering av information inom sjöfarten som avses i 20 a § i lagen om fartygstrafikservice och beviljar dessa ett EORI-nummer.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 24.4.2025

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Timo Furuholm vänst
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Marko Asell sd
medlem Heikki Autto saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Vesa Kallio cent
medlem Marko Kilpi saml
medlem Sheikki Laakso saf
medlem Anna-Kristiina Mikkonen sd
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Pinja Perholehto sd.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.